

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslowakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

EVROPSKÉ LISTY: Vychází každé pondělí • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publication, Inc. • Vedoucí redaktor: Josef Martínek

EVROPSKÉ LISTY: Erscheint jeden Montag • Herausgeber: Universum
Sokol Publ. Inc. • Chefredakteur: Josef Martínek •

GEGR. 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG den 6. SEPTEMBER 1976 • EL, POSTFACH 606, CH-8058 ZUERICH FLUGHAFEN • Nr. 36

Ruská "diplomacie" s dopravou obilí

Sovětské obchodní námořnictvo pochopitelně nebudí ve Spojených státech zdaleka tak velkou pozornost jako rostoucí vojenská námořní moc Sovětského svazu. Ale v nedávných dnech se sovětské praktiky v námořním obchodě dostaly do zpráv shodou okolností hned dvakrát.

V prvním případě šlo o dodávky amerického obilí do SSSR. Náměstek amerického ministra obchodu Robert Blackwell obvinil Sovětský svaz, že se dohodu, platnou na sedm let, snaží obcházet a dávat americkým lodím menší podíl na dopravě obilí do SSSR, než by měly dostávat. Podle smlouvy mají americké lodě dopravovat třetinu obilí a za poněkud vyšší sazbu, než je běžný mezinárodní tarif. Ale Rusové, řekl Robert Blackwell, toto ustanovení obcházejí dvěma způsoby. Jeden je, že určí datum, kdy má loď s nákladem obilí vyplout z daného amerického přístavu na pobřeží Atlantiku. Dodávku nabídnou sice americké lodě, ale takové, o nž se dá předpokládat, že to datum nestihne. Je to často americká loď, kotvící v sovětském přístavu, kterou může na zpáteční cestě zdržet špatné počasí na Atlantiku, anebo ji zdrží přímo v přístavu samy sovětské úřady pod různými záminkami. Když loď včas nedorazí do přístavu, odkud má obilí odvézt, Sověty pak zadají zakázku někomu jinému. Ale tvrdí, že americkým lodím byla nabídnuta přednostně, a jimi přijata, a že tudíž se to počítá do celkové kvóty.

Jiný způsob, jak Rusové dohodu obcházejí, se zakládá na prosté matematice. Třetina z dejme tomu tisíce tun je méně nežli třetina z dvou tisíc. Rusové tudíž ohlásí určitou tonáž obilí, jež má být odvezena z určitého přístavu, a třetinu té tonáže zadají americkým lodím. Ale pak řeknou, že ono toho obilí je vlastně mnohem víc. Celková tonáž se zvýší, ale americké lodě dostanou jen právě ten už slíbený díl, a tedy mnohem méně nežli třetinu. "Důvod těch sovětských machinací je jasný," řekl Blackwell. "Chtějí prostě ušetřit pár dolarů. Budem dělat samozřejmě rámus."

Trochu rámusu z americké strany zřejmě pomohlo v jiném případě a Sověty se nyní v dohodě, podepsané před několika dny v Leningradu, konečně zavázaly, že upustí od podbízení v námořní dopravě. Zvýší své poplatky za přepravu zboží na úroveň nejnižších běžných mezinárodních tarifů. Ty sovětské byly dosud o patnáct až třicet procent nižší nežli ceny, účtované za přepravu jinými státy. Sovětské lodě nejsou nuceny vydělávat a Rusové se v poslední době úporně snaží získat co největší podíl na námořní obchodní dopravě. Nynější podíl lodí sovětského bloku je asi deset procent. Ale jejich metody se jim málem nevyplatily, protože loděři v mnoha zemích začali naléhat na vlády, aby Sověty, které se dosud nepodílely na mezinárodních loďařských konferencích, určujících dopravní sazby, byly prostě z jejich námořní dopravy vyloučeny, anebo aby byly zákonem stanoveny minimální sazby, které takové státem subvencované lodě jako sovětské mají počítat. Americký kongres právě projednal zákon o takovýchto minimálních sazbách pro lodě, dopravující zboží do USA, zákon namířený právě hlavně proti dumpingu sovětskému. A to zřejmě přimělo Sovětský svaz, aby přistoupil dobrovolně na zvýšení svých sazeb a přislíbil účast na konferencích o sazbách. Zákon kongresu o sazbách zatím nebyl odhlasován a kongres se rozhodl vyčkat, jak se tato leningradská dohoda osvědčí.

JAK HITLER PŘIŠEL

Zase jednou cítíme potřebu dovolat se historie, ačkoli tím asi jdeme na nervy. Tito někteří na příklad praví: "Doba druhé světové války je nám tak vzdálena, jako doba neolitická." Nuže, v oné prý neolitické periodě přišel k moci Hitler, země byla dobývána a města ničena, osudy národů upadly do jedné hrsti, majetek veřejný i soukromý byl bez rozpaků loupen, vražda se stala nástrojem politiky. Ošklivou smrti zahynuli lidé, které jsme znali. Mnozí, kteří se zachránili útekem, ztratili celé své rodiny i příbuzenstvo, jež nechali doma. Jak brzo děj tak velký se propadá do historie, do neolitismu?

Okolnosti tohoto děje byly dostatečně probrány, a podle všeho Hitler se všemi svými následky nebyl by se dostavil, kdyby mu nebyla předcházela krutá inflace, která

rozměnila existující řád. Lidé byli vyvráceni z kolejí, celoživotní úsilí náhle přicházela nazmar. Ochuzené, zdrcené, bezradné německé davy byly nakloněny dobrodružství: všechno je lepší než toto. A přišlo — "všechno". Inflace si zahrála s politikou. Od té doby kdykoli inflace existuje, politik by měl denně sledovat zprávy o ní, jako zprávy o počasí, snad jako o hurikánu.

Na začátku tohoto století bylo napsáno několik autoritativních knih o kapitalismu. Kapitalismus, zjišťovalo se v nich, vznikl z protestantské i ze staré židovské morálky, měl mnoho nectností, ale měl i ctnost svědomitého počítání. I Shylock se svým mečem byl pečlivý v té věci. Snažíme se orientovat se v moderním světě. Staré vládnoucí vrstvy oslábly, moc přechází z rukou do rukou. Jsou velkoměsta, o

nichž jejich starostové připouštějí: toto je město unií. A je nálada pro další unionizování, někteří pomýšlejí na to, že i armáda a university a věda by měly být zunionizovány.

O uniích třeba říci toto: kdyby dělníci si nebyli pomáhali sami, kdyby se nebyli seskupili v obranná, disciplinovaná společenství, je představitelné, že by na dělnících bylo štípáno dříví do skonání světa. Skromní, ušlechtilí muži stávali v čele unií, a lidé se svědomím, ať z kterékoli vrstvy, jim pomáhali. Situace byla taková, že byl hřích stavět se proti uniím. Bylo to jako chránit existenci bídy. Unie a jejich přívrženci napravovali svět.

Jestliže dnes kdo se chystá z té nebo oné příčiny kritizovat unie, je dobře pro něho, může-li citovat autoritu — která ho zachrání z podezře-

(Pokrač. na str. 3)

Provokace Libye pokračují

Agentury přinášejí zprávy o posilování egyptských jednotek na společné egyptsko-libyjské hranici. Podle názoru nezávislých pozorovatelů mají tyto kroky obranný charakter. Zvláště oddíly položily minová pole a za nimi zaujaly pozice jednotky pěchoty, jejichž bezpečnost zajišťují oddíly obrněných vozidel a tanků. Na libyjskou hranici byly vyslány rovněž oddíly výsadkářů a letecké jednotky. Oficiálně je pohotovost na hranici odpovědí na poslední provokace Kaddáfího režimu; miny a zosílený dohled mají zabránit pronikání agentů do Egypta. Neoficiálně ovšem egyptské jednotky svou přítomností povzbuzují eventuální nespokojence v řadách libyjské armády, aby se pokusili o svržení libyjského diktátora. Vztahy mezi Libyí a Egyptem se zhoršily letos na jaře. V březnu byli v Káhiře zatčeni libyjské agenti, jejichž

úkolem bylo zavraždit vedoucí egyptské představitele a unést dva bývalé Kaddáfího spolupracovníky. V květnu a červnu byli zajištěni další agenti, pověřeni úkolem provést atentáty v Alexandrii a v Sadatově přímořské rezidenci v městě Mersá Mathúr.

Libyjská armáda má pouze 20 tisíc mužů a je tedy přibližně desetkrát početně slabší, než egyptská. Tato skutečnost, jakož i eventuální libyjské pokusy o další provokace tentokrát v pohraničním pásmu, by mohla akce libyjských pučistů usnadnit.

Bílí proti černým nebo černí proti černým?

Nebezpečí, které se skrývá za vyhrocujícími se událostmi v Jižní Africe a v Rhodézii, spočívá v tom, co naznačují náš titulek: že totiž boj černých proti bílým a více versa, boj, který byl vyvolán nutností změn, se — jak ukazují náznaky — může velmi snadno zvrhnout na krvavou vojnu černých proti černým, na klanové vraždění a kmenové msty, které nemají pranic společného s faktem, že černošská většina v Jižní Africe a Rhodézii má jistě právo na samovládu. I z tohoto hlediska je nutno hodnotit zákrok Henry Kissingera, který naléhavě nabádá černošské vůdce ke klidu a ujišťuje, že USA a Velká Británie rozhodně najdou formuli, která umožní, aby bělošská menšina v obou zemích přestala kontrolovat černošskou většinu.

O ČESKOSLOVENSKU

ČSSR-NSR PŘÍMO

Třináctátého srpna byl slavnostně zahájen pinoautomatický-telefonní provoz mezi Německou spolkovou republikou a Československem, to znamená, že lze oboustranně přímo z účastníkovy aparátu vytočit a volat příslušné telefonní číslo.

Stavba dálnice

je stálou, už příliš dlouhou československou záležitostí. Nyní se dokončuje budování nejdelšího dálničního mostu přes Sázu v Hvězdonicích. Toto přemostění tvoří dva samostatné mosty, každý o devíti polích. Staví se moderní metodou výsuvné ocelové skruže po jednotlivých polích, která jsou dlouhá 54 metry. Oba pruhy mostu mají být uvedeny do provozu ke konci června příštího roku.

Bez komentáře

Deset literárně hudebních programů (čteme v čs. tisku) s tematickým zaměřením k volbám do zastupitelských orgánů připravila umělecká agentura Slovkoncert. Na požádání zabezpečuje nejen programy, ale také vystoupení jednotlivých umělců k účinkování na předvolebních akcích.

Teplíce-Cinovec

Tento úsek mezinárodní silnice patří v Československu k nejfrekventovanějším. Pro zrychlení provozu a zvýšení bezpečnosti se staví třetí pruh vozovky, který umožní předjíždění aut pomalu jedoucích do kopce. Rozšiřování vozovky začalo v červnu, bude provedeno v délce 3,2 km, od Dubí pod serpentiny při výjezdu na Cinovec, má skončit — v roce 1978 (!) a současně s ním budou rozšířeny a zrekonstruovány čtyři mosty a přeložen vedle silnice tekoucí potok v délce půl kilometru.

Archiv města Ratiboře

z let 1360-1942, který byl objeven ve Státním ústředním archivu v Praze, předalo Československo Polsku. Archivy byly — neznámým — dopraveny na československé území z Polska koncem druhé světové války.

Zeměřesení na Slovensku

Došlo k němu pětadvacátého srpna, jeho epicentrum bylo v Malých Karpatech v oblasti Dobré vody a síla 2,7 stupňů. V Malých Karpatech jsou dvě seizmicky aktivní oblasti — dobrovorská (asi 60 km od Bratislavy) a v okolí Perneku. Vyskytovala se tu zeměřesení i v minulosti a nejsou vyloučeny další otřesy.

Centrální dispečink

pro pražskou hromadnou dopravu se buduje na Vinohradech. Stavba bude čtrnáctipatrová, z toho 4 patra budou pod zemí. Jde celkem o tři objekty, dispečinkovou centrálu, která má být postavena nejdříve a bude řídit hlavně všechny tramvajové a autobusové linky hlavního města včetně provozu na rušných křižovatkách v centru, budovu pro potřeby Dopravních podniků a konečně podzemní garáže. Stavba je zpožděná, proto teď musí dělníci pracovat přes čas a také o sobotách a nedělích. Že se celý podnik náramně prodraží, netřeba připomínat.

Motokov a Brno

Téměř 600 exponátů na ploše přes 10.000 čtverečních metrů předvede na 18. mezinárodním brněnském veletrhu podnik Motokov, největší čs. vystavovatel traktorů a zemědělských strojů. Poprvé se tu veřejnosti představí nové modely osobního vozu Škoda s typovým označením Š 105 L, Š 105 IL, Š 120 L a Š 120 LS. Kromě běžných kubatur motocyklů značky ČZ a Jawa, vystaví Motokov poprvé i motorku ČZ 350 ccm.

Přes stodvacet druhů

léčivých rostlin v celkové hodnotě 13 milionů dolarů nachází ročně odbyt v zahraničí. Léčivé byliny vykupují (většinou od penzistů a školních dětí a za nevyšší ceny) podniky Léčivé rostliny Zbraslav a Slovafarma Malacky, které je také exportují, především do Německé spolkové republiky, Švýcarska, Rakouska, Belgie, Itálie, Francie, Anglie a Kanady.

SOCIALISMUS JAKO ŘEMEN

Docent, doktor Ivan Hruza, doktor věd z Vysoké školy politické při Ústředním výboru Komunistické strany Československa se nedávno v podvečerní hodinu ozval z pražského rozhlasu a odpovídal se o tom, co je nebo zase není tak zvaný "reálný socialismus", tedy nový termín, který byste v příručkách, v sebraných i ve vybraných spisech marxismu-leninismu marně hledali. Poněkud zmatení čtenáři a posluchači se prý teď dotazují, co ten "reálný socialismus" znamená a kolik socialismů tedy vlastně existuje.

Doktor Hruza v rozhlasu odpověděl, že socialismus, samozřejmě ten jediný správný, je jeden, a nepotřebuje proto vlastně žádné přívlastky. Méně uvědomělé a pochybovačné posluchače doktor Hruza dále poučil, že spojování socialismů s nejrůznějšími přívlastky, jako na příklad demokratický, s lidskou tváří a podobně, prý stejně sloužilo jen ideologům pravice a protisocialistických sil. Komu sloužil socialismus Stalinova typu, či gottwaldovské éry, to už doktor Hruza jaksí zapomněl povědět. Zkrátka a dobře: z rozhlasového povídání letního podvečera vyplynulo, že jakékoliv hloubání o smyslu, náplni a cílech socialismu je zbytečné, škodlivé a zapáchá navíc samozřejmě vždy revisionismem a já nevím čím ještě. Uvědomělý občan státu má zřejmě podle doktora Hruzy věřit vždy v socialismus, který je mu shůry dán, či lépe řečeno, nadiktován. Poněkud nedůtklivě doktor Hruza na závěr svého povídání v rozhlasu zdůraznil, že užívat slova "reálný socialismus" má význam jen tehdy, když vyvrací názory revisionistů. Dovolují si však zapochybovat, zdali Hruzův "reálný socialismus" může cokoliv vyvracet. Spíše mám dojem, že jen křečovitě a bez ohledu na skutečnou realitu potvrzuje sám sebe, a to způsobem, který se dotýká někdy směšného a jindy opět až hrůzného cynismu. Ale přece si myslím, že termín "reálný" před slovem "socialismus" přesně vysti-

U tří pštrosů

Pražský hotel ve středověkém stylu U tří pštrosů, který byl otevřen letos v květnu, se stal hledanou atrakcí pro turisty z celého světa. Od zahájení provozu se v pokojích hotelu s malovanými stropy ze 16. století ubytovalo přes tisíc pětset hostů.

huje i charakterizuje stav v současném Československu i jinde v tak zvaných socialistických zemích. Realitou východoněmeckého socialismu je střelba na hranici z betonu a z ostnatého drátu, československá odrůda se vyznačuje zase a opět poklonkováním velkým vzorům a zasklepeností.

Snad bychom si měli, pro oživení paměti, zopakovat kolik druhů socialismů dnes vlastně známe. Nejprve je to utopistický socialismus Tomáše Moora, Claud Henri Saint-Simona, Tomáše Campanella, Charlese Fouriera a Roberta Owena. Nelze zapomenout ani na křesťanský socialismus, jehož vliv na Západě nelze přehlédnout; v 19. století vznikl v Německu dokonce i tak zvaný "katedrový socialismus" profesora Sombarta a jeho přátel. Z novější a nedávno minulé doby známe socialismus demokratický, reformní i socialismus s lidskou tváří — což je pro doktora Hruzu a jemu podobné socialismus ze všech socialismů nejhorší. A teď, nakonec, jako dovršení všech socialismů, soudruh doktor Hruza vysvětluje reálný socialismus, což je dítě ze všech nejméně vydařené, plod odkojený mlékem normalizace.

Po té, kdy soudruh Hruza v rozhlasu vysvětlil, co to ten reálný socialismus je, a když prohlásil, že tohle je ten pravý a ze všech vědeckých ten nejuvědomělejší, a všechny ostatní jsou jen utopie nebo nepřátelské výmysly, diskuze končí. Ostatně si myslím, že skutečně není o čem diskutovat. K reálnému socialismu není totiž co říci, reality na hranicích Německé demokratické republiky i československé zkušenosti po 21. srpnu 1968 mluví za sebe.

Zbývá tedy nakonec otázka: Jak se ten pravý a nefalšovaný, vědecký "reálný socialismus" Hruzovy typolo-

gie projevuje v praktickém životě socialistických zemí a občanů? Co zbylo z lákavých hesel, s nimiž kdysi socialisté táhli do boje za lepší zítřky, za spravedlnost a za svobodu? Československá bilance až žalostně zbídačících pozůstatků po kdysi lákavých heslech je opravdu smutná. Socialisté chtěli osvobodit člověka, reální socialisté Hruzova typu deklarovali pojem svoboda na pouhou frázi. Reálný socialismus zdegeneroval však ještě předtím, než byl tento termín vymyšlen, jako systém totální kontroly nad společností a jednotlivcem. Socialisté bojovali proti všemocnému kapitalu reální socialisté vládnou pomocí rozsáhlého politického, policejního i hospodářského aparátu státního kapitalismu, a deklarovali pracující na pilné a poslušné plnění plánu. Socialisté bojovali vždy také

Předvolební kampaň zahájena

V rámci předvolební kampaň demokratických primárek v New Yorku, které se konají 14. září, pořádá hlavní stan Daniel P. Moynihana tiskovou konferenci svého kandidáta, v pátek 3. září v deset hodin dopoledne. Po této tiskové konferenci, o půl dvanácté, je v Rockefellerově centru pořádána veřejná schůze, na které promluví Daniel P. Moynihan a na níž bude také ustaven "Výbor amerických etnických skupin pro D. P. Moynihana".

za právo na stávkou; reální socialisté si až příliš dobře uvědomují, že stávky, tedy jedno ze základních, ne-li z nejhlavnějších práv dělníků na protest je největším nebezpečím právě pro ně, tak zvané dělnické funkcionářské kádry a pro celý systém, což je tak trochu výsměch dějin a zčásti i charakteristické pro pokročilé období tak zvaného reálného socialismu. Domnívám se ostatně — že pojem reálný socialismus vystihuje československý dnešek ze všeho nejlépe. Jde totiž o neúprosnou realitu a o socialismus jako řemen . . .

O. F.

ZA JÍMÁTE SE O DENÍ V ČESKOSLOVENSKU? ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy věnovaly hodně místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bohatým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace leckdy unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stanete se čtenářem Amerických Listů.

Přihlašuji se za odběratele "Amerických Listů" a přikládám šek (Money order) na \$ jako předplatné na celý rok.

Jméno:
Adresa:

Roční předpl: USA \$8.00, Kanada \$9.00

Zde odstříhnete a zašlete na adresu:

AMERICKÉ LISTY,
283 Oak Street, Perth Amboy, N. J. 08862

Americké Listy/Evropské Listy. Vydává a tiskne Universum Sokol Publications, Inc. 283 Oak St. Perth Amboy, N. J. 08861, USA. Tel: (201) 826-1998. Vedoucí redaktor J. Martinek. Evropská redakce a administrace: EL Postfach 606, 8058 Zürich Flughafen, Switzerland. Vychází každý týden s výjimkou dovolené. Nevyžádané rukopisy se nevracejí. Veškerá tisková práva vyhrazena.

Výhradní způsob placení: Převodem z banky na Schweizerischer Bankverein, Fil. Obstrass, 8033 Zürich, s poznámkou "z. G. Americké Listy P5-622.890". Roční předplatné DM 50.00, pololetné DM 25.00, ve švýcarských francích ročně Sfr. 50.00, pololetně Sfr. 25.00.

JAK HITLER PŘIŠEL

UMĚNÍ VLÁDNOUT

LAOTSE: (Kniha Tao)

(Pokrač. ze str. 1.)

ní reakčnosti. Za takovou autoritu zajisté je možno pokládat vůdce anglické dělnické strany Wilsona. Byl britským ministerským předsedou, a za jeho vlády vypukla velká a dlouhá stávka v novinářském průmyslu. Tehdy tento socialistický ministerský předseda povstal, aby prohlásil, že počinání unii "dosáhlo rozměrů národního skandálu". A vyzýval majitele novin, aby neustupovali tomu, co nazval vyděračstvím. Thema bylo toto: v novinách bylo o 40% více zaměstnanců než třeba, potloukali se po podniku pod tou nebo onou záminkou. Unie bojovně hájily tento stav. Wilson mluvil ve jménu anglického socialismu, který v rozhodujících chvílích se řídí instinktem svobody. Unie ukázaly, že dovedou zastavit snad zničit noviny stávkou. Wilson snad znal náladu v radikálních uniích a obával se toho, že by jim, když ochutnaly svou moc mohlo přijít na mysl, že jsou skutečnými pány novin. Kdyby stávka se stala hlavní autoritou, unie by si mohly vybírat mezi novinami některé, jejichž záhuba by jim byla milá. "Ve svobodné a demokratické společnosti jako je naše," kázal Wilson, "lidé potřebují a mají právo žádat svobodný tisk, který představuje všechny názory, třebaže některé

jsou, cítíme — jedovaté". Toto vystoupení socialistického ministerského předsedy zasluhuje, aby bylo zařazeno mezi památné proklamace svobody. Avšak — ovšem, ovšem . . . Unie si nevymyslíly své thema ze vzpurnosti. Zastupovaly problém — který dozraje v některém už ne příliš vzdáleném desetiletí. Technický pokrok, nové stroje, automatizace jsou schopny vyřadit značnou část lidské práce, a trvalá armáda nezaměstnaných zdá se v dohledu. Před 100 lety angličtí dělníci kladivý rozbíjeli stroje, které jim braly práci. Problém nezmizí a musí být zatím řešen podle okolností, možností a představitelů nynější doby. Základní směr zdá se být dán: zkrátit pracovní dobu, snad dosti brzo přidat ještě jeden volný den k sobotě a neděli. Ale ani jiný problém nezmizí: kdo zaplatí tuto reformu? Vycházíme z předpokladu, že lidé chtějí být svobodní. Britský socialistický ministerský předseda nadhodil, zda unie nejsou schopny ohrožit část svobody. Lidská mysl bývá setrvačná, někteří jakoby ještě pokládali anglickou královnu za nejhoršího nepřitele, někteří jiní papeže. Nesmírně živější je otázka, co unie učiní se svou nesporně velkou mocí. Bylo kdysi známo za obecnou pravdu, že moc korumpuje a velká moc že korumpuje nejvíce. Pře-

stalo to být pravdou v případě unii? Jestliže by ve velkém městě vypukla stávka těch, kdo obsluhují městský vodovod, kdo dá lidem pit? Zde studny a studánky dávno zmizely pod betonem. Jestliže transportní zaměstnanci stávkují, jak ve velkoměstě, přes vzdálenosti, jež tu existují, se lidé dostanou na místa svých zaměstnání? Jak se musí zdát, svoboda pit a svoboda pracovat mohou být ohroženy. Také svoboda žít v čistotě, jestliže sanitní zaměstnanci stávkují, a hory odpadků se kupí na ulici. Nemocniční personál stávkuje a zažene dobrovolníka — který nese do nemocnice kyslíkovou bombu. Toto je třeba analyzovat. Člověk leží na rozhraní života a smrti, ale zachránit ho kyslíkem určitě unie považuje za svůj monopol. Když ona ne, tedy nikdo. Tak unie si osobuje právo způsobit lidem tělesnou škodu, v tomto případě škodu konečnou.

Před 100 lety Emil Zola napsal ponurý román z dělnického života, s nevyhnutelnou tehdy scenerií hmotné bídě a morálních škod, jež hmotná bída působí. Pozorujeme, že už dávno nebyl napsán román z dělnického života. Z nějakých důvodů je literatury nakloněna k extrémům, a dnešní dělnické prostředí nedává k tomu příležitost. Po druhé světové válce dělnická životní úroveň ve svobodném světě udělala ne kroky, nýbrž skoky. A tu se vyjevil skutečný, ne vytheoretizovaný dělnický ideál: patřit k střední, nejstřednější třídě, a kdyby bylo možno, i k třídě poněkud nadstřední. Jsou úspěšná dělnická povolání — která, pokud příjmu se týká, nechávají daleko za sebou příslušníky povolání intelektuálních. Pro Lenina asi bylo nepředstavitelné, že dělnická třída by mohla být něčím jiným než avantgardou revoluce. Četl špatně v těchto myšlích, zejména v dělnických myšlích amerických. Na rozdíl od některých jiných vrstev dělníci tu zůstávají vděční své zemi za to, co jim dává. Bývají nejspolehlivějšími patrioty, heslo "zákon a pořádek" upřímně přijímají a v morálních otázkách se spíše staví na konservativní stranu.

Tak, pokud možno předvídat, pokrok socialismu, jestliže přijde, nebude založen na třídním, socialistickém pudu dělnictva, nýbrž na některých rozumných úvahách a na určitých nutnostech nové doby. Technický pokrok vytváří některé divoké síly, jež není možno nechat v majetku jedinců.

Jestliže dochází k bojovým stávkám unii, bývá to z důvodů, které nejsme povinni

*Tím co je normální a přímé vládní říší,
Taktiku, úškok, uživej jen v bitvě —
A světa dobývej jen klidem nečinností.*

*Z čeho to znám?
Z toho, že:*

*Čím více zákonů, tím je lid chudobnější,
Čím zbraně ostřejší, tím větší chaos v zemi.
Čím více šikovnosti, lepší technika —
Tím více podvodů ve věcech vyráběných.
Čím více zákonů, tím více zlodějů.*

Hle, moje rada:

*Kde vladař málo činný, lid sám se zreformuje,
Kde vlada v klidu, lid si vládne sám —
A bohatne, když vladař nekšeftuje —
Stává se počestným,
Když vladař pro sebe
Ničeho nežádá.*

ANTONÍN CEKOTA

Jaké zásady zvítězí?

Dne 31. srpna se sešli zástupci etnických skupin z New Yorku v hlavním stanu Daniela P. Moynihana na Lexington Ave., aby podpořili jeho zvolení kandidátem demokratické strany do senátu v primárkách, které se budou konat 14. září. Usnesli se, že jeho kandidaturu budou podporovat a dohodli se na prohlášení, v němž se praví, že D. P. Moynihan byl vždy mezi těmi, kteří se nekompromisně stavěli proti všem diktaturám, — " . . . a nikde nejsou lidská práva a svobody pošlapány více, nežli v Sovětském svazu a v jím porobených zemích. Již uplynul rok od podepsání Helsinské dohody, kde se Sovětský svaz a východoevropské státy pod komunistickými režimy zavázaly k tomu, že usnadní cestování a svobodnou výměnu informací a idejí. Po zkušenostech jednoho roku je zřejmé, že tento závazek dodržovat nemíní." D. P. Moynihan prohlásil, že — bude-li zvolen senátorem — bude žádat plnění Helsinské dohody a pokud se tak nestane, bude trvat na tom, aby nebyla v roce 1977 obnovena. Bude také trvat na tom, aby přístup komunistických vlád k americkým hospodářským zdrojům byl vázán na plnění této dohody.

Moynihan, který bojoval za lidská práva v OSN, byl mezi těmi, kteří uvítali Alexandra Solženicyna v Americe, zatím co se mu jím vyhýbali. V OSN podal návrh na rezoluci, žádající propuštění politických vězňů, včetně těch v komunistických zemích, v době, kdy členka kongresu Bella Abzug, která se rovněž uchází o kandidaturu do senátu, byla plna kritiky vlastní země, avšak nápadně zapomněla protestovat proti útlu v komunistických zemích. Před pěti léty, 8. července 1971, prohlásila, že "svoboda náboženství je v Sovětském svazu ústavou zaručena". A 21. července letošního roku, u příležitosti Dne porobených národů pronesla v kongresu řeč, ve které odsoudila totalitní režimy v nacistickém Německu, Indii a Jižním Vietnamu, ale slovem se nezmínila o útlu v zemích východní Evropy, pro něž výraz "porobené národy" byl původně ražen.

Ve výzvě se dále praví, že "ve svých prohlášeních byla Bella Abzug vždy netečná ke komunistické tyranii. Opětovně hlasovala proti financování Rádía Svobodná Evropa a Rádía Svoboda, bez nichž by byli lidé za železnou oponou odříznuti od pravdy o vlastních zemích a události ve světě . . ."

V primárkách 14. září budou mít demokratičtí voliči příležitost, aby zvolili mezi zásadami, které hájí Daniel P. Moynihan a Bella Abzug. V této volbě si D. P. Moynihan zaslouží plné podpory těch, kteří mají kulturní a rodinné vztahy k zemím pod vládou komunistů.

uctívat. Některé stávky vycházejí z něčeho hlubšího než ze soutěže jednotlivých unii. Ačkoli okolností velmi se změnily, rétorika nikoli. S téměř stejné pathetickými gesty, s nimiž kdysi volali do boje proti hladu, vůdcové unii volají nyní do boje proti něčemu jinému. Prostí členové unii, kteří dopisují do novin, prozrazují, proti čemu: neradi by ukrajovali z nynějšího stylu svého života. Tedy styl je thema. Jeden sobecký cíl unii zdá se být zřejmý: unie vynucují pro sebe jakousi imunitu pro-

ti inflaci, jejíž tísní ostatní jsou vystaveni. Automaticky opakovanými platovými požadavky pokoušejí vyřadit se ze společného osudu. A otvírají dveře do hospodářského iracionalismu. Jestliže zaměstnavatel nemá peníze, aby zaplatil požadavky unii, necht' je zaplatí město. Jestliže město nemá, necht' stát zaplatí. Jestliže stát nemá . . . Někteří píšou dlouhé články o tom, co by mělo být aniž by se jedinkrát, i jen lehce dotkli finanční otázky. První krok k řešení problému je stanovit problém.

NENÍ NAD TO SE VYSPAT . . .

Uspokojivé vysvětlení skutečnosti, proč pohraničníci Německé demokratické republiky v poslední době tak často divoce kolem sebe stříleli, jsem ještě nečetl. Příčiny tohoto zvláštního chování pohraničníků NDR, které tady na Západě už vlastně lidé ani nedokáží pochopit, se hledají v oblastech politiky, psychologie i hospodářství.

To všechno však, vážené dámy a pánové, nesouhlasí!

Před několika dny jsem v Neues Deutschland četl na první stránce titulky: *Nepřítel nikdy nespí!* A na druhé straně zase: *Naši soudruzi neustále bdí!* Ted' prosím o trochu fantasie! Představte si tuto situaci: Nepřítel, který nikdy nespí, stojí naproti soudruhovi, který zase neustále bdí. Oba na sebe civí, jejich oči jsou už únavou zarudlé, hlavy jim padají, ale usnout v žádném případě nesmějí!

Hrozná situace!

Nemůžeme se proto divit, když u jednoho nebo druhého, z příčin docela obyčejné nevyspalosti — dojde k nepředloženým reakcím. Ano prosím — bdělost je pravou příčinou toho, že na hranicích dochází k tak zlým událostem!

Můj návrh zní: Nepřítel i soudruzi v Německé demokratické republice by měli uzavřít smlouvu, která by určila hodiny klidu. Je zajisté třeba, aby se obě strany konečně už zase vyspaly a odpočinuly si. Všichni přece víme, že s jasnou hlavou vypadá všechno jinak.

OTA FILIP

DIPLOMACIE POMOCÍ KROMPÁČE

S dosti starostlivými pohledy se sleduje nynější vývoj v Koreji, kde, jak známo, došlo k velmi vážnému incidentu. Vojenská úderka asi třiceti Severokorejců přepadla v neutrální zóně demilitarizovaného pásma malou skupinu Američanů a Jihokorejců, kteří tam prostřihávali stromky; ubila přitom krumpáči a klacky dva americké důstojníky a čtyři další zranila. Je to vůbec první případ, co byl někdo usmrcen v neutrální zóně pásma, i když v širší zóně tohoto předělu mezi Severní a Jižní Koreou přišlo od konce války v roce 1953 o život přes tisíc vojáků Spojených národů, Američanů a Jihokorejců.

Jaké jsou pohnutky, které vedly severokorejský režim k tomuto promyšlenému zločinu? Odpovědi se vyskytují několik. Severokorejští komunisté mohou mít zájem na tom, aby záměrně vyvolali napětí a mohli tudíž dokázat, že napětí existuje; takové důkazy potřebují a potřebovali jak na konferenci neangažovaných zemí v Kolumbu, tak i ve Spojených národech; obě fora se podle představ severokorejských — a jiných komunistických režimů — mají přirozeně zasa-
dit o to, aby se "napětí odstranilo" — což znamená, že z Jižní Koreje mají odejít jednotky Spojených národů, tedy hlavně Američané. Pak

Mezinárodní přehled

by totiž byla otevřena cesta pro "pochod míru" na jih.

"Jestliže Severokorejci chtějí, abychom stáhli svá vojska z Koreje, dosáhli svým jednáním pravého opaku," řekl jeden US. činitel. "Tím, že zabili dva americké důstojníky, zajistili, že po určité době nebude z Koreje odvolán ani jeden Američan. "Americkým pozorovatelům ovšem nešla neobyčejná aktivita Severokorejců v posledních týdnech, jejímž cílem bylo přesvědčit svět, že Spojené státy a Jižní Korea plánují vpád do Severní Koreje. 5. srpna severokorejská vláda vydala například dlouhé prohlášení, v kterém tvrdila, že Jižní Korea a Spojené státy nyní dokončily válečné přípravy a uchylují se k avanturistickým machinacím, aby přímo roznítily válku. Severokorejský tisk potom téměř denně přinášel články o těchto údajných přípravách. Severokorejský vůdce Kim Ir-Sen se neúčastnil kolombské konference, jak plánoval, ale zůstal v Severní Koreji vzhledem k údajné krizi. Na konferenci neúčastněných zemí Severní Koreu zastupoval předseda vládní rady Pak Song Čchol, který ve svém projevu tvrdil, že se v Koreji vytváří situace, kdy může každým okamžikem vypuknout válka. Týž den 24 zemí — spřátelených se Severní Ko-

reou, žádalo v nové rezoluci Spojené národy, aby Valné shromáždění projednalo korejskou otázku, protože se prý zvýšila hrozba agrese proti Severní Koreji.

PROBLÉMY FRANCOUZSKÉ VLÁDY STOUPAJÍ

Frank je na devizových burzách v tísni a vyhlídky na jeho zotavení jsou chabé. Faktická devalvace měny postaví Francii pravděpodobně v blízké budoucnosti před vážné hospodářské problémy a nelze vyloučit ani zkoušku síly mezi vládou a odbory s možným politickým odrazem na rozhodující volby, které se budou konat v první polovině roku 1978. Zda prezident Valéry Giscard d'Estaing bude s to eventuálně přesvědčit francouzskou veřejnost o nutnosti programu přísné úspornosti, není jisté. Od března, kdy Francie vystoupila ze západoevropského měnového svazu, klesl kurs franku asi o 11 procent — vůči dolaru o 9, vůči západoněmecké marce o 11 a vůči švýcarskému franku o více než 13 procent. Klasická teze, že znehodnocení měny podněcuje a usnadňuje vývoz, v tomto zvláštním případě a v této zvláštní době patrně neplatí. Odborníci vypočítali, že pokles hodnoty franku o jedno procento představuje dodatečné výdaje jen za dovoz ropy ve výši 500 milionů franků, to je sto milionů dolarů ročně. Podobné zvýšení nákladů lze očekávat i pro jiné základní komodity, které francouzský průmysl musí nakupovat v cizině. Experti poukazují také na situaci v Británii, jejímuž zahraničnímu obchodu se valně nedaří, třebaže kurs libry klesl od počátku letošního roku přibližně o 13 procent. Přitom však západní Německo a Švýcarsko hlásí vyšší vývoz, přestože jejich měny nabývají neustále na síle.

Francouzský zahraniční obchod vykazoval v posledních 12ti měsících s výjimkou června soustavně schodky. Aktivní saldo v obchodu s východní Evropou nemůže zdaleka vyvážit tyto ztráty. Prospěch, který mají francouzští vývozcí z nižšího kursu franku, není natolik velký, aby mohl zvrátit celkový schodek zahraničně-obchodní bilance Francie. Hlavní důvody pro útlak od franku jsou domácí a spočívají v nedostatku důvěry nejen v sílu francouzského hospodářství, nýbrž i ve vládu, kterou jedny konservativní hospodářské noviny obvinily, že provádí "nejasnou a proměnlivou hospodářskou politiku". Francie na rozdíl od

Spojených států a Západního Německa nebyla s to udržet inflaci. Loni stouply ceny ve Francii o více než 12 procent a letošní tempo inflace bude možná ještě vyšší. Zvýšení mezd, platů a různých sociálních požitků, vynucené odbory a levicovou opozicí, dalo inflaci další vzpruhu. Škody, které způsobilo letošní sucho, nebyly dosud vyčísleny, ale odhadují se na několik miliard franků. President Giscard d'Estaing vyzval již ke zdrženlivosti ve mzdových jednáních, která budou zahájena příští měsíc, a odbory v čele se Všeobecnou konfederací práce, ovládanou komunisty, už prohlásily, že budou rázně potírat jakýkoliv program přísné úspornosti. Představitelé odborů a levicové opozice soudí, že je třeba změnit koncepční základnu francouzského hospodářství a že program přísné úspornosti, bude-li vskutku nevyhnutelný, musí postihnout "kapitalisty" a ne pracující.

KONFLIKT TURECKO-ŘECKÝ UROVNAN?

Turecká výzkumná loď "Sismik" opustila přístav Izmir a zahájila třetí sérii vědeckých pozorování v Egejském moři. Tentokrát však turecký rozhlas zdůraznil, že tato loď se bude pohybovat výlučně v tureckých a mezinárodních vodách. Toto ujištění v dřívějších zprávách o této činnosti chybělo a výzkumy této oceánografické lodě byly příčinou napětí mezi Řeckem a Tureckem. A skutečně také tato loď při několika dřívějších měřeních porušila řecké teritoriální vody, což vyvolalo vždy athénský protest a v jednom případě i vydání rozkazu ke zvýšené bojové pohotovosti řeckých ozbrojených sil. Loď "Sismik" tentokrát bude provádět měření v blízkosti řeckého ostrova Samu a pozorovatelé soudí, že i tentokrát bude pátrat po podmorských ložiscích ropy.

Turecký ministerský předseda Demirel vyzval k bezpodmínečnému stažení řeckých

jednotek a zbraní z blízkosti společné řecko-turecké hranice v Thrákii a z řeckých ostrovů v Egejském moři. Demirel také varoval Řecko, aby se nesnažilo vyvíjet nátlak na svou tureckou menšinu v Thrákii, kde nedávno vyhořela v důsledku bombového atentátu jedna mešita. Athény mezitím už oznámily, že veškeré vzniklé škody napraví.

V Haagu se sejde Mezinárodní soudní dvůr, který obnoví jednání o řecko-tureckém sporu. Řecko totiž před časem požádalo, aby se činnosti turecké lodě "Sismik" Mezinárodní soudní dvůr zabýval, a aby nařídil turecké vládě loď odvolat až do okamžiku, kdy bude zcela vyjasněna situace ve sporné oblasti. Jak Řecko tak i Turecko by chtěly — potvrdit-li se dohady geologů — těžit v Egejském moři ropy a nemohou se shodnout na průběhu hranice. Sporem se bude zabývat rovněž Rada bezpečnosti Spojených národů.

V Řecku jsou jednání Rady bezpečnosti a Mezinárodního soudu v Haagu sledována se skepsí. Část tisku v této souvislosti připomíná, že Rada bezpečnosti už před dvěma roky přijala rezoluci o Kypru, kterou vyzývá k odchodu všech cizích jednotek z ostrova a žádá umožnění návratu domů 200 tisícům kyprských Řeků, kteří uprchli před tureckou invazí. Co se týče Mezinárodního soudu v Haagu, ankarská vláda prohlásila, že se jeho rozhodnutím nebude cítit vázána, vyzní-li v neprospěch tureckých zájmů.

Řecká veřejnost nicméně očekává budoucí rozhodnutí klidně a jen část opozice kritizuje údajnou pasivitu vlády. Mluví o národním pokoření, protože Řecko na dosavadní turecké hrozby, ať zdánlivé či skutečné, neodpovědělo rázným vojenským činem. Realistům je ovšem zřejmé, že něco takového nepřichází v úvahu; nepoměr mezi tureckými a řeckými ozbrojenými silami hovoří až příliš jasně ve prospěch Ankary. Proto také řada athénských deníků chválí ministerského předsedu Karamanlise za jeho odhodlání nevynechat žádné možnosti k mírovému urovnání sporu.

FRANK HOLECEK'S

Czechoslovak Praha Restaurant and Bar

1358 FIRST AVENUE, CORNER 73rd STREET - NEW YORK

Nejmoderněji zařízená a vším pohodlím vybavená restaurace.

• Nejjemnější československá kuchyň včetně všech pražských specialit: pečená husa a kachna, vepřová pečeně, svičková a zajíc na smetaně a celá řada dalších specialit. • Importovaný plzeňský prazdroj na čepu. Zvláštní místnost pro soukromé spol. u příležitosti svateb, pohřbů atd. Bar otevřen od 11 dop. do 4 ráno. Restaurace otevřena od 12 dop. do 11 hod. noční každý den. "Special Luncheons" 12 Noon — 4 P.M. Monday to Saturday. • O rezervaci volejte; YU 8-3505 — RH 4-9787

Nechte Vaše peníze pracovat pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:

7.75% přinese 8.17%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 1.000.00 zaručené na šest roků

6.75% přinese 7.08%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na tři roky

6.50% přinese 6.81%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na 2 roky

5.25% přinese 5.47%

na vkladní knížky

▼ jakémkoliv obnose od \$ 5.00 výše.

Úroky na vkladní Certifikáty počítáme a vyplátíme čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a připsujeme též čtvrtletně.

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$40,000.00 vládní pojišťovnou *Federal Savings and Loan Insurance Corporation* ve Washingtoně.

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle.

FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1355 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10021

aneb

2636 CENTRAL PARK AVE.,

Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10710

and

590 EAST 187 STREET

Bronx, New York 10458

Vlny dějin . . .

Téměř každý z emigrantů by se rád zase jednou podíval do vlasti — objet místa, kde se narodil a vyrůstal. Navštívit příbuzné i známé a předvést jim in natura nabylý Opel-Commodore, protože barevné fotky a diapositivy, dosud hojně zasílané domů, nemají ten příslušný šmrnc, jako když si bratr Miloš může osobně ohmatat blinkr, zatímco soudruh Říha odnaproti, ukryt za záclonou propašovanou z Drážd'an, omdlévá závistí. Lákavé by to bylo, cožpak o to. Kdy se však přes Šumavu přehoupne lavina emigrantských křížníků silnic?

Bereme-li v potaz zprávu ze švýcarského deníku Der Zürichbieter — která vyšla pod slibným titulkem "CSSR: Touristische Oeffnung nach dem Westen ab 1976", stane se tak možná již letos. Chystá se na nás prý patrně nějaká dobrotitivá superultrahyperamnestie, nebo cosi podobného. Tak dobrotitivě to ovšem zase nebude. Nejprve bude nutno pustit žilou kontu u renomované banky kvůli tisícovým manipulačním poplatkům, kolkům a dalším rafinovanostem. Přesto by se cesta do vlasti — přes průvodní dopisy, glejta, víza apod. — stala velmi riskantním podnikem, exkluzivitou pro vyložené hazardéry a otrlé dobrodruhy. Chvát se celou dobu pobytu ve vlasti hrůzou, zda si rodná strana svou dobrotitivost přes noc nerozmyslela, není příliš lákavé. Poohlédneme se tedy po další možnosti.

Skýtá ji časopis Quick z roku 1969, kde jistá věstkyně prohlašuje proroctví v podstatě následující: V roce 1976 bude sahat sjednocená Evropa od Islandu až po Ukrajinu, která se odtrhne od Ruska ze strachu z Číny. Hlavním městem Evropy bude Berlín, v čele všech Evropanů bude stát muž mluvící sice německy, který ale nebude Němcem . . . Willy Brandt je už v čdu, takže opustíme dotyčnou věstkyni a poohlédneme se po něčem seriosnějším.

Český časopis Mladý svět zveřejnil počátkem roku 1969 studii doktora Ferdinanda Foita "Vlny dějin". Autor odmítá v úvodu futurologii, astrologii a jasnovidectví. Prohlašuje však: "Přesto není sporu o tom, že existují síly, které působí na vývoj lidské společnosti; neřešena však zůstává otázka odhalení sil, jejich velikosti, druhu a ovladatelnosti. Každému, kdo se trochu seznámí s historií, jsou nápadná určitá opakování a analogie, které již dávno vyvolaly představu o kolu dějin. . . .

"Jako student sociologie", uvádí doktor Foit dále, "pokusal jsem se před 30 lety vystopovat tyto síly a vlny v českých dějinách a zjistil jsem, že i česká historie se vyvíjí ve vlnách, jejichž

frekvenci a jiné parametry lze určit. Tyto vlny lze extrapolací promítnout do předhistorické doby, ale především do budoucna, a tak je možné na jejich základě předpovídat určité jevy, které jsou nesený těmito vlnami."

"V českých dějinách," píše doktor Foit, "se projevuje nejmarkantnější stoletý rytmus, to znamená, že jeden vrcholek vlny je vzdálen od následujícího sto let, a zhruba řečeno, že se některé události opakují v určité období každých sto let. Kromě vlny této délky probíhají však naši historií vlny větších délek a stoletá vlna je modifikována vlnami o kratších délkách. Tyto vlny (kratší i delší) ovlivňují jevy probíhající ve stoletém rytmu a jsou důvodem, proč 'opakované' události se od sebe přece jenom liší. Vlny jednoho státu jsou ovšem také ovlivňovány vlnami (tendencemi) sousedních států."

"Vlivem stoleté vlny", píše dále Foit, "jsou si události podobné nejen na začátku století, ale i v dalších čtvrtích. Tak např. okolo poloviny století stoupá vždy po stu letech centralistická moc vlády a převraty kolem roku 48 jsou vždy následovány utužením centralistické autority vlády (1348, 1448, 1549, 1648, 1749, 1848, 1948) a omezením vnitřních svobod."

V další části své studie se doktor Foit věnuje otázce socialismu a zjišťuje, že myšlenka socialismu dospěje vrcholu až po roce 2200. Závěrem uvádí autor to nejzajímavější: předpověď dalšího osudu Československa: "Vlna samostatnosti a mocenského postavení našeho státu stoupá až do konce 21. století, centralismus vlády se rapidně sníží po roce 1975. Stoletá vlna absolutismu a centralistického omezování, která proběhla v letech 1948 až 1952 nejintenzivnější kvalitou (nejrychleji), i když ve jménu socialismu, se zpomaluje a množí se jevy jejího popření".

"Je zcela přirozené," napsal v roce 1969 doktor Foit, "že každého zajímá nejbližší budoucnost. Odpověď na tuto otázku dávají vlny o kratší délce, které však v důsledku složitosti

nelze tak snadno identifikovat. Tyto kratší vlny hrají zejména roli při nástupu nového jevu nebo při jeho dozrávání. Tak se např. objevily jako cykly 54 let a 71 let v 11. až 13. století, kdy čeští panovníci usilovali o samostatnost českého státu (resp. o dosažení královského titulu). Po trvalém dosažení samostatnosti a královského titulu, i během ztráty samostatnosti se tato drobná vlna neprojevuje."

"Zdá se však," pokračuje doktor Foit, "že se jedna z kratších vln objevuje jako dozrávání nesamostatnosti a označuje v době nové suverenity její přechodné specifické omezení při opakování se zmírňující a měnící. Má délku asi 30 let. I když tato krátká vlna není ještě stoprocentně ověřena (zejména nelze očekávat přesnost kyvadla dějin 'na vteřinu'), je zajímavé, že její výsledky se ztotožňují s pravděpodobným průběhem stoleté vlny a významem let kolem roku 75." Potud doktor Foit v Mladém světě.

V žádném případě nehodlám zanášet mezi emigranty paniku a falešné sny po vyplnění jejich tužeb. Tento článek zveřejňuji pouze z toho důvodu, že mě zaujaly výše uvedené skutečnosti — článek ve švýcarských novinách, věštba ve Quicku a studie z Mladého světa. Jejich autoři, podmínky, ve kterých byly napsány i čas zveřejnění se od sebe diametrálně liší. Jedno však mají společné: něco se má stát kolem letošního roku. Zajímavé je, že podobný názor zastává i jeden Svědek Jehovův — který označuje letošní rok za osudový. Jeho myšlení se sice pohybuje ve sféře blánských rytířů, nicméně věří na letopočet 1976.

Byli jsme svědky, co se odehrálo v Řecku a Portugalsku. Nyní je na řadě Španělsko a též Jugoslávie přijde brzy ke slovu. Nemůže tedy jednoho krásného dne nastat konec diktatury i v Československu?

JIRÍ ČEJKA

Listárna . . .

Sport ke svobodě nestačí

Vážení krajané!

Předně promiňte opoždění povinností předplatného. Zdravotní poměry a inflace těžce doléhají hlavně na nás stařešiny, jsme na tom asi stejně jako všechen etnický tisk v zahraničí. Přiložené zasílám šek včetně příspěvku na tiskový fond.

Osobně nerad vidím dlouhé sloupce sportu, celkem monotónní a bezúčelné, nikde nevidím tyto 'stars', Navrátilová, Hlavatá, Mikyta a mnoho jiných v popředí našich národních organizací, mají osobní, luxusní výstřednosti, jsou prý nepolitici, nechávají si zadní dvířka otevřená, to se také týká .SVU. Nepolitici? Logika 20. století materialismu.

Nejsem zaujat proti sportu, také jsem kopal 'mičudu' před pětasedmdesáti léty, ale dnešní doba požaduje víc než sport pro svobodu našeho ujařmeného národa.

Česká Amerika přispěla finančně k výstavbě Národního divadla v Praze, ano i podruhé, po požáru — výdělky těch dob — jeden, dva dolary denně, pracovní doba deset, dvanáct hodin, ano, vařilo se z vody, podobně v letech třicátých, za dob světové deprese.

Tedy miň sportu a víc sloupců výchovy příští generace, pro ty, kteří si nenechali zadní dvířka otevřená, rozhodnutí budovat a posilnit demokracii své nové vlasti.

Promiňte mé osobní úvahy, s krajanským pozdravem

LOUIS MAJOVSKÝ

"Vážená redakce,

někdy píšete a nevíte o čem . . ." — sděluje nám fotograf Jan Drvota a má na mysli článek, v němž autorka uváděla, že v USA jsou tři Prahy a že se píší po anglicku Prague. Pan Drvota nás uvedl na správnou míru, pokud jde o Prague: navštívil tu texaskou a zjistil, že je psána pěkně po našem, PRAHA. Za upozornění i za pěkné průkazné fotografie mu děkujeme, jakož i onomu muži, který telefonicky sdělil do redakce, že v Americe nejsou Prahy tři, ale pět.

BLAHOPŘEJEME NOVÉ KRÁLOVNĚ

18ti-letá Marcela Ouředníková, dcera Franka a Jany Ouředníkových z Dennville, N.J., po vítězství v soutěži Miss Morris County dosáhla dalšího úspěchu v Pittsburg, PA, kde byla zvolena Miss National C.S.A. Marcela je první dívkou z New Jersey, které se dostalo této pocty. Blahopřejeme.

PŘÍSTĚHOVALECTVÍ DO USA POKRAČUJE

Ve Spojených státech je velká nezaměstnanost a přece pokračuje příliv přistěhovalců ze všech světadílů. V poslední době v nich nalézají nový domov též židovští přistěhovalci až z Jižní Afriky. Také do Clevelandu přibýlo několik rodin z této země, většinou přímo, ale i přes Izrael. Poměrně nejsnáze zde zakotvují lékaři. Většina jich spo- léhá na vlastní zdroje a osobní styky. Z Jižní Afriky odcházejí ze strachu před krveprolitím, kterým je ohroženo její bílé obyvatelstvo vůbec. O tamních politických poměrech a rasovém problému hovoří málo a neradi. Ve Spojených státech si musí zvykat na mnoho věcí a také podnebí. V Jižní Africe si i příslušníci středního stavu vydržují domácí služebnictvo, které s nimi žije pohromadě. Jižní Afrika má 24,336.00 obyvatel. Z toho připadá na Afrikan-Bantus 68 procent, bílé obyvatelstvo většinou holandského a britského původu 19 procent, barevné t. j. bílé smíšené s Afrikány 10 procent a Asiaty 3 procenta. Téměř polovina obyvatelstva žije ve městech. Zatímco z mnoha zemí lidé utíkají, Spojené státy jim nadále umožňují, aby se v nich usazovali a nalézali nový domov a svobodu, které dnes v tolika zemích není.

Č. S. A.

Nejstarší bratrská a sesterská podpůrná jednota v Americe jest připravena poskytnouti vám nejvýhodnější druhy životních pojištění plně zabezpečujících vaši ochranu. — Rovněž nabízíme pojišťky poskytující pravidelný starobní důchod jakož i pojišťky hypoteční.

Další informace ochotně podají:

RUDOLPH PEŠEK, 145 87 Seventh Ave., Whitestone, L.I. N.Y. 11357 — tel. (212) 767-9746

GEORGE POSPISHIL, 24 West End Ave., Westwood, N. J. 07675 — tel. (201) 664-6511

ANEBO PŘÍMO:

CZECHOSLOVAK SOCIETY OF AMERICA

"PIONEER OF FRATERNAL LIFE INSURANCE"

CSA PLAZA, 2701 S. HARLEM AVENUE, BERWYN, IL 60402

Telefony (312) 795-5800 — (312) 242-2224

SPORT

• Zápasy II. kola první fotbalové ligy: Trnava-Inter 0:3, VSS Košice-Ostrava 2:0, Slovan-Slavia 2:1, Žilina-Teplice 4:1, Plzeň Dukla 0:0, Bohemians-L. Košice 1:2, Sparta-Trenčín 2:0, Frýdek Místek-Brno 2:1. Po dvou kolech vede tabulku Inter Bratislava, 2. VSS Košice.

• ČSSR-Finsko v ledním hokeji. 7:2 a 4:1. V prvním ze dvou přípravných utkání před cestou do Kanady podal čs. hokejista velmi dobrý výkon. Předčili svého tradičního severského soupeře po všech stránkách. Také v odvetném zápase, ve kterém ČSSR zvítězilo 4:1, viděli diváci velmi dobrý hokej. Čs. reprezentanti znovu potvrdili, že jsou na svoji cestu do Kanady připraveni dobře. Nastoupili ji v pátek 27. srpna.

• Juventus Turín-ČSSR 1:1. V tomto přípravném fotbalovém utkání zachránil Pivarník českoslov. reprezentačnímu mužstvu pouze remízu, ačkoliv byli ve druhém poločase čs. reprezentanti v jasné převaze, kterou však nedokázali číselně vyjádřit. Barcelona-Sparta 2:1. Fotbalisté pražské Sparty podlehlí na mezinárodním fotbalovém turnaji v Barceloně domácímu mužstvu F. C. Barcelona 2:1. Zápas byl hran před návštěvou 60 tisíc diváků. Ve druhém utkání turnaje porazil Eintracht Frankfurt CSKA Moskva 5:3. O třetí místo v soutěži zvítězila Sparta nad CSKA Moskva 4:3. Tomuto utkání přihlíželo 90 tisíc diváků.

• Světový rekordman Dwight Stones vyhrál v Nizze soutěž ve skoku vysokém výkonem 219 cm a byl diváky vypískán. Proč? Neměl již v soutěži soupeře a tak ho další skákání přestalo bavit. Člověk se skoro ani nediví, protože Stones skáče skoro na každé pouti.

• Čs. sportovní experti si stěžují na nedostatek atletických talentů, kteří by do OH 1980 mohli dorůst v nadějně adepty na některé z medailí. V některých disciplínách (skok o tyči, všechny druhy vrhů) zeje téměř nepřečetelná propast mezi dosluhujícími a nastupujícími atlety. Ani "mateřská" péče ČSTV a pseudoamatérské podmínky nepomohou. Zdá se, že k výkonům je potřeba i kapka nadšení. A ta z pochopitelných důvodů chybí.

• Světový pohár atletů 1977 se uskuteční 2.-4. září v Dusseldorfu (NSR), halové ME 12.-13. 3. v San Sebastianu, finále ME 13.-14. 8. v Helsinkách.

• Belgiec Rahier získal v Schupfartu (Švýc.) titul mistra světa v motokrosu tř. do 125 ccm. Hned za ním skončili čs. jezdcí Churavý a Velký.

• Eduard Kraus, první zapsatel Českého fotbalového svazu, bývalý hráč Staroměstské Olympie a asociální kapitán zemřel v Praze ve věku 88 let.

• V přípravě na "Kanadský pohár" v ledním hokeji zvítězilo Švédsko, posílené "kanadskými" profiky nad SSSR 4:1. Skvěle zahrál Salmig, hvězda mužstva Toronto Maple Leafs. V odvetě vyhrál SSSR 4:2.

• Nový rekord v přeplavbě kanálu La Manche vytvořil časem 9:27 hod. švýcarský plavec Maravan Sálíh a překonal tak starý rekord o 8 minut. Sálíh plaval z Doveru na franc. pobřeží do Calais.

• XXVI. ročník Velké ceny Československa motocyklů body do mistrovství světa v dělo na brněnském okruhu 200 tisíc diváků a byli svědky korunovace Itala Villy, který po vítězství ve tř. do 350 ccm zopakoval svůj úspěch i ve třídě do 250 ccm a zajistil si titul MS 1977. Ve třídě do 500 cm zvítězil Angličan Newbold dik neuvěřitelné smůle vedoucího Fina Lansivuoriho, kterému několik desítek metrů před cílem došel v nádrži benzín a do cíle dojel setrvačností.

• Jarmila Nygrýnová, která skončila na OH v Montréalu na 6. místě ve skoku dalekém, zlepšila v Praze na Julisce v rámci ligového utkání atletů čs. rekord Evy Šuranové o 3 cm a dosáhla výborného výkonu 670 cm.

• Na mezinárodním mistrovství Československa v moderním pětiboji zvítězil B. Staronovský před J. Adamem a obhájcem titulu J. Bártů. Tato trojice, která v Montréalu na OH získala stříbrnou medaili — vyhrála soutěž družstev a překonala jako jediná pětitisícovou hranici. Na dalších místech skončily týmy Maďarska, SSSR a Československa B.

• Na ME jachtařů v Kodani se umístil ve třídě Kadet čs. pár Molnár-Puchoň na velmi dobrém třetím místě.

• Ing. Jan Kukal porazil v semifinále mistrovství švýcarska Angličana Starella 6:3, 6:1 a ve finále Jugoslávce Buliče 6:2 a 6:0. Finále čtyřhry mužů: pár Kukal-Šimbera porazil dvojici Dorovgood-Karlson (Austr.-USA) 6:3 a 6:4.

• Šachisté SSSR vyhráli vysokoškolské MS v Caracasu s 24,5 body před USA 17 a Kubou s 15,5 body.

• SSSR a Československo odvolaly své týmy ze soutěže o Federation Cup (neoficiální tenisové MS žen). Důvod: účast Jižní Afriky a Rhodesie. Prezident Mezinárodního tenisového svazu Derek Hardwick: "Dali jsme Rusům 24 hodin na rozmyšlenou. V květnu byli zástupci SSSR při uosování a tak dobře věděli, že se účastní i JAR a Rhodesie. Totéž se týká i Československa." Máme radost, že se konečně někdo ozval!

• Fotbalový mistr NSR Borussia Mönchengladbach prohrál nečekaně lehce a vysoko v přátelském utkání s národním mužstvem Francie 0:5. V klubu BM vládne zdesnění a vina se začíná svádět na údajícího trenéra Udo Latteka.

Olympijská retrospektiva

Letošní OH v Montréalu navázaly na prestižní OH 72 v Mnichově a potvrdily, že olympijská myšlenka dávno vybledla a olympijské hry se staly docela obyčejným kramářským podnikem — kde hlavním cílem je dosáhnout přesvědčivé prestiže, vysokého kšeftu a jejich uzákonění jako politikum. Výkony, kterých dnešní olympionici dosahují jsou nacionalisticky zaměřeny na senační dosažení hranice lidských možností i za cenu dopingu a ceny ztráty či narušení zdraví. Je zajímavé, že nejvíce dopingových malérů zaznamenali sportovci z "tábora socialismu".

Na OH v Montréalu nepřišel nikdo o život jako před čtyřmi léty v NSR. Ani za další čtyři roky v Moskvě nebude nikdo zabít a hry proběhnou na oko klidně pod revolučně zakaboněným pohledem všudypřítomného V. I. Lenina. Tuzemští sportovci dosáhnou výrazných úspěchů a vyhraji o délku nosu před reprezentanty země, která vymyslela právě v olympijském roce 1976 novou disciplínu: střelbu do živých cílů. Dvěstěčtyři roky staré Spojené státy uhájí dost možná svoji třetí pozici, pokud nebudou na zákrok a přání Národních olympijských výborů zemí Třetího světa ze soutěže vyloučeny spolu s JAR, Čínou, Rhodesií a Novým Zélandem. Kdyby byl předsedou IOC dosavadní generální tajemník OSN pan Kurt Waldheim z matky Václavíkové, nebyla by tato domněnka tak docela nemožnou.

Vraťme se však do dob, kdy význam slova amatér byl doslovný a jednoznačný, kdy olympionik šel upřímnou radostí byt' i jen nad svojí pouhopouhou přítomností, že se stal z mnoha vyřazených právě on tím povolaným, aby několik dnů mohl žít v kolektivu sportovních přátel z celého světa, aby dýchal celou tu skvělou atmosféru vzájemného přátelství a radoval se z úspěchů jiných — když on sám žádného nedosáhl. OH 1936 v Berlíně, od kterých právě uplynulo 40 let, nezanechávají právě nej příjemnější vzpomínky a to nejen u přátel sportu. Víme, v jakém prostředí a v jak dusné atmosféře se konaly; za tři roky vypukla světová válka a 50 milionů lidí tuto olympijskou disciplínu nepřežilo. Avšak ani Hitler si tehdy nedovolil nepovolit vstup byt' i sebenepřátelštější sportovní delegaci na území své Třetí říše a víme, že rudý vztekem a se skřípajícími zuby přijal vítězství černého Jesse Owense nad bílým zástupcem nadřazené germánské rasy. Černý panther Jesse získal vzdor všem norimberským zákonům čty-

ři zlaté medaile a stal se nejúspěšnějším sportovcem OH 36.

A když již jsme u slovíčka "nejlepší". Kdo byl nejlepším sportovcem všech dosavadních olympijských her starověku i novověku? Měřítkem může být jen zisk zlatých medailí.

Ze 105 sportovců všech dob a olymp. odvětví, kteří získali nejméně čtyři zlaté medaile, si odnáší prvenství řecký atlet Leonidas z Rhodosu, který byl za svá vítězství odměněn tuctem zlatých. Na starověkých hrách v letech 164-152 př. n. l. jich vždy získal po třech — v běhu na stadionu, který měřil 192,27 m, diaulosu (druh běhu) a běhu se zbraní. S deseti vítězstvími se může pochlubit jeho krajan Herodos z Megary, který triumfoval v letech 328-292 př. n. l. a americký atlet Ray C. Ewry. V roce 1900 byl první ve skoku vysokém (165 cm), dalekém (321 cm) a trojskoku (10,58 m) — vše z místa! Totéž opakoval v roce 1904, zatímco 1906 a 1908 byl první "jen" ve výšce a dále z místa.

Devět zlatých má sovětská gymnastka Larisa Latyninová z let 1958 až 1964, mlčenlivý Fin Paavo Nurmi z OH 1920-1928 a konečně nejlepší plavec všech dob Mark Spitz, který závodil v letech 1968 a 1972. Jediným majitelem osmi zlatých medailí je další z Řeků starověkých OH v letech 81-79 př. n. l. Hermogenos z Xanthosu. Mezi těmi, kdo byli dekorováni sedmkrát, je i první Čechoslovák: Věra Čáslavská. V letech 1960 až 1968 získala ještě 4 stříbrné. Stejného úspěchu dosáhli gymnasté Šachlin, Čukarin (oba SSSR), šermíř Aladar Gerevich (Maď.), který získal v šavli první zlatou v roce 1932 a poslední 1960, dále řecký atlet Astylos z Kretonu z let 488-480 př. n. l.

V dlouhé řadě vlastníků půltuctu zlatých medailí je už také první zástupce zimních sportů, sovětská rychlobruslařka Skoblikovová, která triumfovala na OH 1960 a 1964, dále šermíři Karpati (Maď.), Nadi a Mangiarotti (oba It.) a Pal Kovács (Maď.), nejlepší vodák všech dob Gert Fredriksson (Švéd.), který startoval na OH 1948 až 1960, starořeční atleti Chionis a Gorgos, japonský gymnasta Ono a d. Pět medailí z let 1924 a 1928 zdobí "Tarzana" Johnyho Weissmüllera, Donalda Scholander a z OH 1964 a 1968 a Charlese* Danielse (všichni USA), kteří je získali v bazénu, ale i prvního nejúspěšnějšího zápasníka Hippos-thena z řecké Sparty, který startoval na 39.-43. hrách v letech 624 a 608 př. n. l., a bychom jmenovali jen některé.

Pak následuje listina těch — kteří stanuli čtyřikrát na nejvyšším stupni. Mezi ně se zařadil Emil Zátopek, který v Londýně 1948 vyhrál 10.000 m a Helsinkách 1952 dosáhl ojedinelého rekordu: byl první na 5, 10 km a v maratónu. Nacházíme zde i slavného sprintera a dálkaře Jesse Owense, diskaře Oertera — překážkaře a sprintera Dillarda (USA), holandskou atletku Blankers-Koenovou — Cuthbertovou (Austr.) a její krajanu plavkyni Fraserovou.

Dnešní špičkoví sportovci začínají mít jepíci život. Jejich kariéra vykazuje sice raketový vzestup, ale jejich pád z vítězných výšin je téměř okamžitý. Těla impregnovaná chemikáliemi, svaly nabuřelé díky anabolikům a duch prospikovaný politickými hesly, které v sobě nesou nejdopornější prvky pokrytectví.

Největší zlatou olympijskou medailí novověku by měl dostat řecký ministr, předseda Karamanlis za návrh o obnovení olympijských her starověkého typu v přirozeném prostředí pod dohledem olympských bohů.

Rekonstrukce Hradu

Pražský hrad patří prý k nejnavštěvovanějším místům na světě. Příštího roku budou veřejnosti zpřístupněny další jeho prostory. V Královském paláci (v jehož prostorách je Vladislavský sál) najde místo rozsáhlá sbírka věcných památek Pražského hradu, především stavebních a archeologických. Těchto předmětů je dosud deponováno přes dvě stě tisíc a jsou výsledkem systematického zkoumání Hradu, které probíhá od roku 1925. Bude také zpřístupněn Lobkovický palác, v jehož prostorách bude umístěna expozice o počátcích českého státu. V Bazilice Sv. Jiří bude rozšířen prostor pro umístění dalších sbírkových fondů a vytvořeny lepší podmínky pro koncertní činnost.

Nedobrá letní bilance

V červenci se v Čechách utopilo pětadvacet lidí, mezi nimi jedenáct dětí pod patnáct let. Ve většině případů stačila k tragedii chvilková nepozornost rodičů. O dovolených se také víc krade. Červenec přinesl v Čechách 32 vloupání do chat a 95 do bytů.

Podzimního Mezinárodního

veletrhu v Zagrebu se Československo tradičně zúčastňuje jako jeden z nejvýznamnějších obchodních partnerů Jugoslávie. Letos tu bude vystavovat 22 čs. exportních podniků na celkové ploše 3500 čtverečních metrů.

Přínos našich přistěhovačů Spojeným státům

Do 3. čísla Zpráv SVU letošního ročníku napsal pozoruhednou úvahu o velkém a přece ne dostatečně známém přínosu našich přistěhovačů Spojeným státům od 17. století až do dnešní doby Jaromír Zástěra. Z tohoto článku přetiskujeme onu část, v níž uvádí jména těch nejvíce zasloužilých a známých.

Nejvýraznější osobností naší první emigrační vlny byl patrně Augustin Heřman, který jako první zmapoval státy Virginii a Maryland roku 1670, a jejími svéráznými příslušníky byli jistě i odchovanci Jana Husa a Jana Ámose Komenského — Moravští bratři, kteří položili v Pennsylvanii a severní Karolině základy amerického hudebního života. Velkou osobností druhé poloviny 18. století byl nesporně také Slovák, major Ján Ladislav Polerecky, který bojoval s legii francouzských dobrovolníků na Washingtonově straně proti Britům.

V novější době historie zaznamenává, že ekonomicky Spojeným státům přispěl zakladatel kalifornského vinařství Francis Korbel, jehož vinice z roku 1866 u Sonomy ještě prosperují. Na poli veřejném a politickém se uznávají zásluhy demokratického poslance za stát Illinois Adolfa Sabatha, který jako první navrhl starobní důchodové zabezpečení ve Spojených státech a nezapomínají se

ani zásluhy chicagského starosty Antona Čermáka, jenž mimo jiné zachránil život prezidentu F. D. Rooseveltovi.

K americkému školství kromě již vzpomenutých Moravských bratrů přispěli také illinoiští benediktini, kteří založili Kolej sv. Prokopa, jedinou českou vysokou školu v USA. Na poli techniky nelze opomenout přínos dvou slovenských emigrantů — kněze Josefa Murgaše — vynálezce v oboru bezdrátového radiového přenosu, jehož ve Wilkes Barre navštívil dokonce i Marconi a Baniče, vynálezce padáku.

Americká věda hodnotí také vysoko přínos, jímž její úroveň zvýšili na příklad "velký patriarcha americké antropologie" Aleš Hrdlička, který založil antropologické oddělení při Smithsonian Institution a shromáždil v něm neocenitelné sbírky; manželé Gertra a Carl Coriovi, narození a vychovaní v Praze a odměnění v roce 1947 Nobelovou cenou za biochemický výzkum v oboru metabolismu cukru., F. G. Nový, chicagský lékař a průzkumník v oboru bakteriologie, mikrobiologie a v laboratorní technice, Josef Goldberg narozený na Slovensku, který při výzkumu epidemických nemocí zjistil příčiny pellegry a stanovil pro ni preventivní léčebnou metodu; Francis Dvorník, byzantolog své-

Čtenářům se líbil článek Jana Čejky v Evropských Listech "Madona z klacku," o exulantovi ve Švýcarsku, panu Zedkovi, který sbírá a dotváří samorosty. Litovali, že u článku nebyl snímek, a tak nyní přinášíme obrázek pana Zedka i s několika jeho výtvy.

(Foto Čejka)

tové pověsti, který se zasloužil o vysokou úroveň Harvardské university v tomto oboru a konečně Václav Hlavatý, první předseda SVU, Einsteinův spolupracovník, který matematicky vyřešil novou Einsteinovu teorii "jednotné relativity", což označil list "New York Herald Tribune" za jeden z 10 největších vědeckých výsledků století.

Naši lidé přispěli také k rozkvětu umění v Americe: Antonín Filip Heindrich, skladatel a dirigent, který poprvé uvedl Beethovenovy symfonie v Americe roku 1817; dirigent Bohumír Kryl, který měl za 56 let 17 tisíc koncertů ve Spojených státech a jehož i Edison natáčel na zvukové válečky; Max Maretzek, zakladatel americké operní společnosti, který seznamoval Ameriku s Donizettim, Verdim, Meyerbeerem, Berliozem a Lisztem; Alfons Mucha, malíř a jeden z nejslavnějších ilustrátorů a plakátových návrhářů své doby; Antonín Dvořák, který složil v Americe osm velkých skladeb; Rudolf Friml, jenž kromě slavných operet vytvořil předpoklady pro přeměnění mezi evropskou operetou a americkým muzikálem; Ema Destinová a Jarmila Novotná, jež byly dlouholetými členkami newyorské Metropolitan opery; skladatelé Ernst Kenek a Bohuslav Martinů a v neposlední řadě Rudolf Firkušný, Rafael Kubelík, K. B. Jiráček a Karel Husa, odměněný nedávno Pulitzerovou cenou v oboru hudební kompozice.

Tento seznam není pocho-pitelně ani zdaleka úplný. Chybí v něm celá řada jmen vynikajících jednotlivců z nejrůznějších oborů, co zde vykonali velký kus záslužné práce, pro kterou jich nesmí být zapomenuto.

Zvyšují své požadavky

Rozvojové země nevznášejí požadavky jen vůči vyspělým státům Západu, ale naléhají stále více i na země Rady vzájemné hospodářské pomoci, aby zvýšily svou pomoc třetímu světu. Země sovětského bloku se dosud vždy prohlašovaly za nejlepší spojence rozvojových zemí, aniž jim přiměřeně pomáhaly. Západ například vynaložil na rozvojovou pomoc v loňském roce přibližně 13 miliard dolarů, země RVHP jen asi jednu miliardu 500 až jednu miliardu 700 milionů dolarů. Sovětský blok odůvodňuje toto zaostávání také ideologicky; rozvojová pomoc Západu prý představuje jen odškodnění starých koloniálních mocností a amerických neokolonialistů třetímu světu. Navíc rozvojové země jsou dnes vykořisťovány monopoly, zejména velkými mnohonárodními společnostmi, tvrdí komunistická пропаган-da.

Vnucuje se otázka, proč třetí svět vznáší přesto stále důraznější požadavky i vůči sovětskému bloku. Vznáší je především proto, že je i vůči němu hluboce zadlužen.

Tento dluh stále vzrůstá a nutí rozvojové země, aby využívaly všech finančních zdrojů, které mají po ruce, nebo k nimž by mohly získat přístup. Akční program, který takzvaná skupina 77 zemí přijala 7. února letošního roku v Manile, obsahuje požadavek, aby i země RVHP zvýšily svou rozvojovou pomoc na jedno procento svého hrubého národního produktu. Sovětský blok si však berou na mušku i Číňané, kteří vedou se Sověty neúprosný boj ve třetím světě. Peking soustavně obviňuje Moskvu, že vykořisťuje rozvojové země, a práníruje, jak říká, "imperialistickou politiku nových ca-

rů v Kremlu". Maova říše, největší rozvojová země světa, podpírá tato obvinění značnou finanční pomocí třetímu světu, která přesahuje půl miliardy dolarů.

Do jaké míry jsou rozvojové země nespokojeny se sovětským blokem, ukazuje ma-nižská deklarace. Třetí svět žádá země RVHP, aby odstranily celní a jiné překážky vývozu z rozvojových zemí a aby mu poskytly všeobecné obchodní preference; plánovaná hospodářství mají více přihlížet k práním třetího světa, pokud jde o odby jeho zboží; usnadněn má být i platební styk, přičemž takzvaný převoditelný rubl, který není volně směnitelný, má umožnit rozvojovým ze-

**NA LEPŠÍ
K VAŠATOVÍ**

mím převádět jejich salda z jedné členské země RVHP do druhé. Takové převody — nehledě k vzácným výjimkám — nejsou možné ani mezi členskými zeměmi Rady. To však ukazuje, jak radikální jsou požadavky třetího světa. Dle názoru rozvojových zemí by měl být rozšířen i zvláštní fond pro rozvojové země, který byl vytvořen v rámci Mezinárodní investiční banky RVHP v Moskvě. A rozvojové země také chtějí, aby činnost tohoto fondu byla průhlednější. Jak komunistické země odpoví na tyto požadavky — ukáže brzká budoucnost. Jedno je však jisté: třetí svět bude stále hlasitěji žádat podstatné zvýšení komunistické rozvojové pomoci.

Znám lidi, kteří byli až do věrejska nesmrtní.

Telegraficky ze světa

Irská vláda odhlasovala drastické zvýšení trestů za terorismus členů IRA a učinila tím nejtvrďší opatření proti irské republikánské armádě za uplynulých padesát let. • Kuvajť rozpustil své národní shromáždění a omezil tisk z obav rostoucího vlivu Palestinců v zemi. V Kuvajtu žije 270.000 Palestinců — Kuvajť má necelý milion obyvatel. • Ironie dnešního Středního východu: pohraniční vesnice v Libanonu žádají Izrael o vojenskou pomoc proti nájezdům palestinských gueril. • Uprchlíci z Vietnamu přináší zprávy o nedostatků potravin, ošacení a průmyslového zboží v někdejší Jižní Vietnamu, který padl loni v dubnu do rukou severovietnamců a byl později spojen se Severním Vietnamem v jeden stát. • Nicos Samson, po jediný týden prezident Kypru za převratu v roce 1974, kdy byl dočasně odstraněn prezident Makarios, byl odsouzen ke dvacetiletému vězení. • Přesně podle předpovědi vědců, guadelupská sopka La Soufrière začala chrlit lávu. 72.000 obyvatel z obcí pod ní bylo evakuováno už před 2 týdny. Při výbuchu byli zraněni dva vědci. • V Jónském moři došlo ke srážce (naštěstí nikoli fatální) sovětské atomové ponorky a americké námořní fregaty. • Podle nejnovějších washingtonských pramenů Sovětský svaz předstihuje Spojené státy americké v nukleárních balistických zbraních. • Do třetice SSSR: Kreml má třikrát víc ponorek nežli Spojené státy. • Karneval v jižní části Londýna (obyvaném zvláště Indý a Afričany) se změnil v protestní bouři, při které bylo zraněno přesně tolik účastníků jako policistů: 200-200. • Princ Bernard, manžel holandské královny, byl zbaven všech funkcí v souvislosti s aférou Lockheed. Parlament však zamítl žádost levice, aby byl princ postaven před soud. • V Jugoslávii je v současné době jedno auto na čtyři rodiny. Před deseti lety měla vůz jedna osoba ze sta. • Pravda (ta moskevská) napadá "imperialisty a reakcionáře" (mezi které počítá i Egypt) z úkladů proti Libyi a jejímu vůdci Khadáfímu. Velká vládní delegace z Moskvy odletěla na libyjské oslavy Dne revoluce. •

KYSELÉ HROZNY

Poznámka v prvním srpnovém čísle pražské Tvorby má zřejmě vzbudit hrůzu z drahoty, která západoněmeckého občana sužuje. Oznamuje třeba, že za přenocování v předměstském hotelu se zde platí 25 marek, v kempu 10 marek za jednu osobu za noc, za oběd s pivem 15 marek, za tramvaj marku až marku padesát. Přepočteme-li tyto ceny, které odpovídají skutečnosti, v kursu, který za jednu marku požaduje Československá státní banka, pak skutečně vycházejí čísla, z nichž se turistovi hrůzou protočí oči. V Mnichově by tak stál máz piva třicet korun. Embéčko, v NSR nejlevnější auto ve své třídě, asi 58.000 korun. Podobných "hrůzných" případů by se dalo uvést ještě na desítky.

Pro případy takzvané drahoty, pokud jde o západní zboží, nemusel ovšem autor poznámky zajíždět až do Frankfurtu. Stačilo zůstat doma. Nedávno byl v Praze představen novinářům osobní vůz anglické výroby Austin 1500, který si zatím za československé koruny nelze koupit. Jen ti šťastnější si jej budou moci pořídit v Tuzexu, a to za více než 21.000 bonů. Každý československý občan si hbitě spočítá, že to je částka převyšující úctyhodnou sumu 100.000 korun. Austin 1500 stojí v západním Německu, včera jsem se na něj ve výloze díval, 9.150 marek, tedy o něco méně, než tu průměrný občan vydělá za pět měsíců. Dohmívám se ovšem, že srovnávání cen a zjištění, že párkrát stojí v západoněmeckém kiosku o něco méně než v restauraci u dálnice, nebylo a nikdy nebude předmětem sporu; ba dokonce ani skutečnost, že japonský barevný televizor stojí asi polovinu průměrné dělnické měsíční mzdy, nebo že automatická pračka či myčka nádobí se dá koupit za třetinu měsíčního výdělku. Ale to všechno nejsou argumenty, s nimiž by stálo za to vytáhnout do

boje proti tvrzením z Tvorby, která sděluje katastrofální novinky o rozdílných cenách buřtů ve Spolkové republice. Jestliže onen glosátor ve Frankfurtu skutečně byl, mohl se na vlastní oči přesvědčit, o čem ve sporu mezi demokratiemi a totalitními státy vlastně jde. Za názornou lekci z demokracie nemusel zaplatit ani jediný feník. Stačilo, kdyby si dopoledne zašel na hlavní nádraží ve Frankfurtu a stoupl si před prodejnu novin. Zjistil by, že si tam může koupit už v 10 dopoledne Rudé právo z Prahy, včerejší vydání moskevských Izvěstíj nebo Pravdy, či jiné polské, maďarské, rumunské, bulharské, jakož i všechny západní noviny všech směrů: od pravicových až po extrémně levicové. Kdyby si uvedený soudruh zapnul rádio, mohl se na vlastní uši přesvědčit, že na Západě nikoho ani nenapadá rušit německá vysílání z Moskvy či z Prahy, a to nejen proto, že je téměř nikdo neposlouchá... Kdyby si zašel do knihkupectví, mohl by si ovšem za předpokladu, že by oželel nějakou tu marku, koupit německé vydání Brežněvových projevů, Stalinových či Leninových spisů, Trockého paměti, i literární díla českých spisovatelů, o

nichž se v Praze nesmí ani mluvit, že vůbec existují. Teprve potom by ho mohlo snad napadnout, ale tomu příliš opět nevěřím, že hlavní rozdíly mezi demokracií a totalitním, takzvaným socialismem, nespočívají v tom, že se za buřty platí rozdílné ceny, ale především ve skutečnosti, že zdejší občan má široký, nikým nekontrolovaný přístup k informacím všelikého druhu i kvality.

Když mnichovský deník Sueddeutsche Zeitung před několika dny uveřejnil reportáž z pohraničního městečka Weiden, kam si příslušníci pražského diplomatického sboru jezdí nakupovat, mimo jiné i cibuli a brambory, západoněmecký čtenář zřejmě nepochopil vtip věci. Tuto zprávu vnímal spíše jako kuriozitu, protože nebyl schopen pochopit, že se v Československu skoro po celé léto nedostaly brambory a že cibule patřila mezi nedostatkové zboží. Jeho spíše zajímalo, že i pro něho brambory podražily. Za jedno kilo musel v létě platit "horentní" částku jedné marky sedmdesáti feníků... Znovu však zdůrazňuji: podstata sporů neleží v cenách spotřebního nebo průmyslového zboží, ale docela jinde.

O. F.

Volební boj zahájen

V ústřednách všech tří největších západoněmeckých politických stran v Bonnu na plno běží přípravy k volbám — které se budou konat 3. října. Volební štáby už vypracovaly rozsáhlou křížovou agitační cestu po celé zemi — od Balta až po Alpy.

Kancelář Helmut Schmidt zahájil své tažení v severním Německu 27. srpna. Kohl vyrazil k počátku své volební kampaně spolu s předsedou Křesťansko-sociální unie Franz Josefem Straussem na velkém mnichovském shromáždění 4. září. Schmidt vystoupí celkem na šedesáti velkých schůzích, jeho předchůdce, předseda sociální demokracie Willy Brandt na osmdesáti pěti, přičemž Helmut Kohl má program stejně náročný.

Tak jako v předchozí volební kampani si jak kancelář, tak kandidát na tuto funkci přibrali k rozsáhlým jízdám po celé Německé spolkové republice zvláštní vlakové soupravy, které dovolují překlenout pohodlně i často velké vzdálenosti. Tyto zájezdové soupravy, skládající se z obyvatelského vozu pro hlavní osobu a její pomocníky, jakož i z lůžkových vozů pro další doprovod, včetně novinářů, však jsou tento-

krát menší a jejich použití také ne tak hojné; přesně: pětikrát vyjede Schmidt, čtyřikrát Kohl. Oba kandidáti totiž dávají raději přednost přepravě letadly a vrtulníky; k nevelké radosti novinářů, pro které připravily štáby obou největších stran k důležitým shromážděním zájezdy autobusové.

Celá řada novinářů si však vypracovala svůj zvláštní program, jak sledovat kampaně různých kandidátů.

Zvlášť nutné to je například v případě ministra zahraničí Hans-Dietricha Genschera a dalších významných představitelů svobodných demokratů, kteří se chtějí dostat s voliči do těsnějšího styku, než jen na hromadných shromážděních. Ovšem — stejně jako zástupci už zmíněných stran — jdou Genscher a další tři spolkoví ministři Svobodně-demokratické strany do voleb s plnou vervou.

Velice živou kampaně rozvíjel v zalidněném Porúří generální tajemník křesťanských demokratů Kurt Biedenkopf, který by chtěl politicky ovládnout toto území, hájené sociální demokracií. V roce 1972 byl voličský přesun v Porúří významným příspěvkem k vítězství sociální demokracie. Biedenkopf by teď chtěl tuto situaci zvrátit; pronáší spoustu projevů a nevynechá žádnou příležitost, jak šířit program křesťansko-demokratické strany. Pustil se i do přímého sporu s mocnými odbory, které obvinily z otevřené podpory sociálních demokratů — což by se neshodovalo s nestranickými statuty západoněmeckých odborů. Odboroví předáci toto obvinění ostře odmítli.

Sociální demokraté plánují v Porúří protiofenzívu: o čtyřech posledních nedělích před volbami tu rozdají po domácnostech přes jeden a půl milionu zvláštních agitačních brožur.

PODPORUJTE
ČESKOU
NÁRODNÍ
ŠKOLU

Z KALENDÁŘE KRAJANSKÝCH AKCÍ A PROGRAMŮ:

- **Sobota 11. neděle 12. září**, Rakousko-Mariázzell: Pout'. Přihlášky: p. Alfons Novotný, Hörneggasse 4/14, A-1030 Wien.
- **Pondělí 13. 9. — neděle 19. září 1976**, NSR-Hünfeld u Fuldy./Akademický týden. Setkání krajanů při přednáškách a zábavě z celé Evropy. Inf.: Velehrad, Allerheiligenstr. 52, D-6000 Frankfurt/M. 1. Informace o dětských táborech, podzimních prázdninách mladých: P. Josef Šimčík, Feldstr. 109, CH-8004 Zürich.
- **Schůzky v Norimberku** každý čtvrtek na Velehradu, Zufuhrstr. 8, tel. 0911/26684.
- **Možnost rekreace v Německu u švýcarských hranic**, ve Schwarzwald. Budova církevní organizace Opus bonum, místo pro 15-20 osob s možností vaření, les, zdravé podnebí, vhodné pro revma a nemoci krevního oběhu.
- **Pátek-neděle 15. až 17. října 1976**, Itálie-Brixen, Feldthurns, jižní Tyrolsko: Havičovo sympodium na počest 120. výročí úmrtí K. Havlíčka Borovského. Bližší informace v redakci AL/EL.

Filosofie českých a slovenských dějin

Svýcarská skupina SVU se rozhodla uspořádat ve dnech 17.-19. září 1976 v hotelu Europe v Interlaken evropskou konferenci na téma *Filosofie českých a slovenských dějin*. Ke každému z jednotlivých témat přednesou odborníci z oborů historie, filosofie, sociologie a kultury krátké úvodní referáty, na něž bude bezprostředně navazovat diskuse účastníků. Zde bude možno vyjádřit a konfrontovat názory na palčivé otázky, k nimž se přemýšliví lidé doma nemohou dnes veřejně vyslovovat: jakými hodnotami jsme vázáni

do struktury času a evropské kultury, co z toho je trvalé, co podlehllo či podléhá dynamice vývoje, organických a násilných změn — jaký je vlastně smysl naší národní existence a našich dějin. Účast na konferenci není vázaná na členství v SVU — konference je otevřena všem tolerantním a demokraticky smýšlejícím Čechům a Slovákům v exilu. Účastníci kon-

Nepřehlédněte, prosíme!

Prosíme všechny naše evropské předplatitele, aby veškerou korespondenci řídili od tohoto dne výhradně na švýcarskou adresu *Evropských Listů: EL (Evropské Listy) Postfach 606, 8058-Zürich Flughafen, Switzerland*. Poněvadž jsme zrušili bankovní i poštovní konto ve Frankfurtu v západním Německu, řídte laskavě veškeré platby ve prospěch EL na: *Schweizerischer Bankverein, 8033 Zürich, s poznámkou 'z. G. Americké Listy P5-622.890.'*

Evropské Listy

ference dostanou při registraci stručné shrnutí těchto jednotlivých přednášek, aby si mohli promyslet své případné diskusní příspěvky. Mimo to budou účastníkům k dispozici i menší konferenční místnosti, kde bude možno diskutovat v menších skupinách i mimo program konference. Záleží nám velice na tom, aby účastníci měli příležitost k vzájemnému poznání, aby se dal podklad ke kontaktům mezi evropskými skupinami SVU a aby se navázal hlubší dialog mezi jednotlivci.

Tomu účelu má sloužit i seznamovací večírek 17. září, na kterém by nikdo z účastníků neměl scházet. Přihlášky zašlete co nejdříve na: Dr. Z. Černá, Brunneggasse 8, 3011 Bern.

XI. Vsesokolský slet v Praze 1948

jehož vydání komunistická vláda v Praze roku 1948 zakázala, vyšel s fotografičkou přílohou jako dokument doby v curyšské Konfrontaci u příležitosti IV. sletu svobodného sokolstva v zahraničí.

Tento památník uspořádali Marie Provazníková a Pavel Javor. Můžete objednat — v Evropě na adrese:

• *Konfrontation AG, Im Struppen 1, CH-8048 Zürich, Switzerland*

v Kanadě a v Americe na adrese:

• *Konfrontation SA P. O. Box 794, Peterborough, Ont. Canada K9J 7A2 za cenu: 30,— \$Fr nebo US \$12.00*